

Knyga dviese – nauja patirtis abiem autorėms

Kupiškio viešojoje bibliotekoje trečiadienį vyko susitikimas su rašytojomis Irena Buivydaite ir Jolita Herlyn. Vienų skaitomiausių šalies bibliotekose knygų autorės pristatė savo bendrą darbą – romaną „Atgimusi melodija“. Jos įrodė, kad net skiriantis didelis atstumas tarp Hamburgo, kur seniai gyvena J. Herlyn, ir Alytaus, kuriame knygas rašo I. Buivydaite, jokia kliūtis.

Koks buvo kūrybinis dueto procesas, rašytojos ir papasakojo per susitikimą.

Jurga BANIONIENĖ

KNYGOS ATSIKADIMAS ISTORIJA

Viešniais pristatė bibliotekininė Rita Senvaitienė. Ji pasidžiaugė, kad Kupiškio viešojoje bibliotekoje svečiuojasi ne vieno skaitytojo labai lauktos rašytojos, kurių knygoms dažnai bibliotekų reitinguose užima aukščiausias vietas.

„Gerbiama Irena pripažinta lietuviškų melodramų karaliene, skaitytojus pavergia jos gyvenimiškos istorijos, o gerbiamos Jolitos kūriniai – jaudinantys romanai su istoriniais aspektais. Jos abi gyvena skirtingose vietose, Alytuje ir Hamburge, bet gimė naujas abiejų kūrinius, romanas „Atgimusi melodija“, – kalbėjo R. Senvaitienė.

I. Buivydaite su J. Herlyn pažįstamos nuo 2013 metų.

„Į leidyklą „Alma littera“ atėjau anksčiau, 1994 metais, Jolita vėliau. Leidykla organizavo renginius „Pegaso“ knygyne. Tada ir susipažinome. Paskui buvo knygų mugės, pokalbiai, knygų pristatymas kartu prie vieno „Alma litteros“ stendo. Važinėdavome su Gina Viliūne į tokias vietas, kur šiaip nenuvažiuos, nepasieksi autobusu“, – pasakojo I. Buivydaite.

Anot J. Herlyn, bendros dvejų knygų atsiradimas turi seną priešistorę. Prieš aštuonerius metus sunkiai susirgusi susimąstė, kas atsitiktų, jei Aukščiausiasis pakviestų, o buvo parašiusi tik pusę romano.

„Ėmiau galvoti, kas galėtų jį baigti. Atėjo mintis, kad tai padarytų Irena. Kodėl ji? Viena, jos galvoje nuolat sukasi įvairiausių istorijos, filmai, Irena atsakinga, jei apsiimtų, tikrai padarytų. Dar ji romaniška, prideda specifinės jausmo bangos. Bet nieko jai nesakiau. Ir štai, susitikome knygų mugėje, pradėjome kalbėti ir jai išsivadavau“, – tvirtino J. Herlyn.

KŪRYBINIŲ GINČŲ NETRŪKO

Gavo Irenos pritarimą ir nutarė imtis rašymo drauge. Romano centre atsidūrė dvi jaunystės draugės, išskirtos likimo. Viena apsigyveno užsienyje, kita liko Lietuvoje.

„Mes pradžioje sugalvojome, kokie bus jų vardai. Irena buvo

Kupiškio viešojoje bibliotekoje viešėjo rašytojos Irena Buivydaite (kairėje) ir Jolita Herlyn.

parašiusi 15 romanų, aš – dvylika, įsivaizduokite, kartais mes pačios pamirštame, ar jau buvo tokie herojai, ar ne. Irena gyvena Alytuje, bet kilusi iš Šiaulių, tad nutarėme, kad jos herojė bus iš Šiaulių, o mano – iš Klaipėdos, ir mėgsime ją istoriją. Mėgstu labai tiksliai aprašyti vietas, kur viskas vyksta, kad žmogus, jeigu buvo tamė mieste, kavinėje, atpažintų. Man teko penkerius metus dirbti Kopenhagoje, nusprendžiau, kad mano herojė turi gyventi čia, nes žinau ten kiekvieną gatvelę, o Irena savo herojė turėjo išsiųsti labai toli“, – kalbėjo J. Herlyn.

I. Buivydaite kūrinio veikėją norėjo išsiųsti į Jungtines Amerikos Valstijas, bet Jolita šios idėjos nepalaikė ir pasiūlė kitą – Korėją. Irena pati čia buvo viešėjusi 1998 metais.

Pasak I. Senvaitienės, romanas pilnas gyvenimiškos išminties. Ji klausė, ar tai rašytojų asmeninė patirtis, ar jų fantazijos vaisius. I. Buivydaite atsakė, kad j roma-

ną sudėjo daug savo įspūdžių iš Korėjos, o J. Herlyn teigė, jog studijavo filosofiją, dėstė filosofijos istoriją Klaipėdos universitete ir dažnai sulaukia klausimų, kodėl nerašo filosofinių esė.

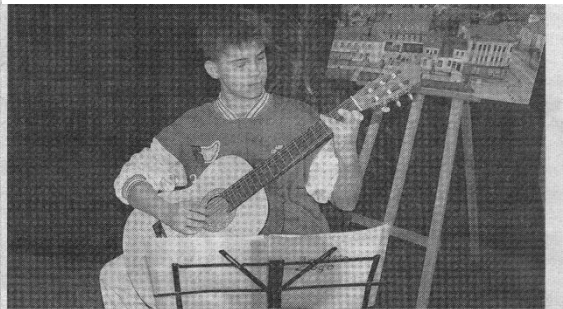
„Bet man norėjosi pamatyti, kaip teorijos, kurias studijavau ir dėsciau, skleidžiasi gyvenime, paprastose situacijose įžvelgti išminties grūdą. Todėl labai svarbu ji istoriją įpinti vieną kitą išminties perliuką. Irena jaučia ir aprašo jausmus, o aš – analizuoju. Į mano tekstus ji įdėdavo jausmo, aš – detalių. Bet ginčydavomės daug, dėl mažų dalykų, pavyzdžiui, aš nesutikau, kad mano herojė kitai herojai duotų pusiau saldaus vyno, sakiau ne, tik šampano“, – mintis dėstė rašytoja.

Viešnios pasakojo, kad visas romano rašymas vyko nuotoliniu būdu. Pradžioje – susirašinėjimu per mesenđerį, o kai tai nusibosdavo, susisiekdavo ir šnekėdavosi vaizdo skambučiais.

Nukelta į 9 p.

Į susitikimą su žinomomis rašytojomis susirinko nemažai skaitytojų. Autorės nuotraukos

Per susitikimą grojo Kupiškio meno mokyklos auklėtinis Benas Žiogas.

Atkelta iš 8 p.

Kalbėta ir apie gerą romano pabaigą. Irena tokias pati mėgsta, anksčiau, kai buvo jauna, atrodė, kad jei knyga baigiasi blogai, tai ji stipri, supurto. Dabar tokios knygos visiškai nebedomina, nesinori tokių nei skaityti, nei pačiai rašyti. „Nenoriu, kad žmonėms būtų liūdna, noriu, kad liktų viltis“, – pabrėžė ji.

Jolitai svarbu, kad skaitydami knygą žmonės gautų šviesos, tikėjimo ir džiugesio.

Knygos autorės atskleidė ir jos viršelio atsiradimo idėją. Jį sukūrė Jolitos brolio dukra Urtė. Įvairių sveikatos problemų turinčiai merginai siekta kūryba įkvėpti vilties ir noro gyventi. Ir tai pavyko.

Rašytojų prašyta prisiminti mėgstamiausią knygos vietą, ką rašyti joms buvo smagiausia. Pasak I. Buivydaite, Korėjoje buvo viena neišsipildžiusios meilės istorija, patinka ir vieta, kai romano herojės susitinka po 20 metų. J. Herlyn kalbėjo, kad kai reikėjo rašyti savo herojės jaunystės dienoraštį, ką parašiusi, nusiuntė Irenai. Ji pasakė, kad kažko trūksta, kad galinti geriau. „Galvoju, ką man čia daryti. Išsitraukiau savo senus dienoraščius, dvidešimtmetės, o ten – tiek dašų, tiek skraidžiojimų, emocijų. Viską nupyliau ir nusiunčiau Irenai. O ji man sako: matai, tave tik pabari, ir tu viską gali“, – šypsojosi Jolita.

Anot jos, taip viena kitą pataisydamos, paragindamos ir darbavosi. Gavusios viena kitos parašytą dalį pajusdavo vis naują kūrybinį impulsą ir norėdavo toliau rašyti.

KAS ĮKVEPIA

Artėjančioje knygų mugėje abi rašytojos pristatys po savo naują romaną. Skaitytojų laukia I. Buivydaite knyga „Trečias kartas

nemeluojat“ ir J. Herlyn „Nepažįstamoji“.

Jolita teigė, kad parašiusi naują knygą vis pabrėžia, kad ji – paskutinė. Bet pradeda vykti įvairūs keisti gyvenimo dalykai ir naujos istorijos vėl beldžiasi į duris.

Rašytoja knygų rašymą įvardijo kaip malonų darbą. Ji rašo kiekvieną dieną, seniau parašydavo maždaug po 500 žodžių, dabar – tūkstanti.

R. Senvaitienė viešnių teiravosi, kas įkvepia rašyti romanus. I. Buivydaite juokavo, kad išgirdusi šį klausimą, atsako, jog artėjantis terminas atiduoti knygą leidyklai.

„Nidoje gera rašyti. Ten nuvykusi parašau labai daug, nes būnu viena, niekas netrukdo. Jūra, kopos, visa aplinka, vaikštai, atrodo, nebuvo minčių, bet ima ir nukrenta. Kaip ir paskutinis romanas. Aš jau buvau atidavusi „Atgimusių melodiją“, galvojau, dabar ramu, bet atsidūriau Nidoje. Pasiėmiau verčiamą knygą, pradėjau dirbti, ir tiesiog priplaukoje, žiūrint į jachtas, kažkas ėmė ryškėti, vertimas buvo atidėtas, pradėjau rašyti naujo romano rėmus“, – tvirtino I. Buivydaite.

J. Herlyn pasakojo, kad po penkių savo knygų, kuriose lietuvis išteka už užsieniečių, sugalvojo padaryti atvirksčiai, kad lietuvis vestų užsienietę. Turi giminaitį, kuris yra vedęs peruietę, bet nutarė, kad herojė bus meksikietė, vyko į Meksiką nagrinėti, kaip atrodytų jos gyvenamoji erdvė ir kaip ji jaustųsi Lietuvoje. Net sulaukė vienos rašytojos pagalbos ir patarimų. Prispazino, kad rašo tik savo namuose.

I. Buivydaite ne tik rašo knygas, bet ir jas verčia. Išleistos 56 jos išverstos knygos. J. Herlyn sakė, kad augina 15 metų sūnų, turi dar vieną atžalą, kuriam 35 metai, yra dvejų anūkų močiutė.

Renginio akimirka. Jurgos Banionienės nuotraukos